

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XX. Hoe sy den Gardiaen hebben ghepijnight ende gheworight
ouer doodt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

euangelische armoede soo hooghelyck ende son-
derlinghe hadden belouet.

CAPITTEL XX.

Hoe sy den Gardiaen hebben ghepijnt ende
gheworcht ouer doot.

ALs dan de soldaten niet een woort ant-
woort en consten van hem ghecrighen op
t'ghene dat sy vzaeghden/ soo hebben sy hem onghes-
nadelijck ghetrocken om te gaen hanghen. Ende
hoe wel dat sy onder-tuffchen seyde: Ghy en derft
my al-dus niet trecken / ick sal gheerne van selfs
gaen: nochtans sy-lieden hem euen ombelesdoelijck
handelende / hebben oock sijn coorde/ daer hy naer-
volghende sijne Orden mede ghegorde was/ om sijn
hals ghedaë / ende hem al-soo ghebonden her-
waerts ende derwaerts ghetrocken tot dat sy gheco-
mē sijn aende deure vandē kercker/ daer sy hem wil-
den gaen hanghē / ghelijck sy coorts te veuren H. Ni-
colaes Poppel hadden ghedaen. Hebbende dan de
coorde daer des Martelaers hals mede ghebonden
was ouer de deure gheworpen/ hebben sy met groot
gheweldt hem vander aerden op-ghetrocken: maer
als sy de coorde langh vast hielen metter handen/
soeckende ergheringhs eenen naghel oft stock oft pet
om de coorde vast aen te maecten / soo is ter wijlen
sijn lichaem neder gheresen mette voeten tot opder
aerden/ en weder-om vande rouwe menschen mette
coorde op-ghetrocken: ende in dese veranderinghe
wierdt de pijn met het leuen vanden heylighen
Martelaer verlenght / ende de doot uyt-ghestelt/
die hy seer begheerde veur de heylighe Kercke Chri-
sti te steruen. De soldaten dan als sy de coorde die

deur t'ghewicht van het lichaem hen ontrefse dick-
 wils op-trocken/ ende niet en bonden waer aen vast
 maecten / hebben achter-naer eenen eycken stock
 inde deure ghesteken / ende de coorde daer aen ghe-
 bonden. Maer het is ghebeurt dat de coorde deur
 het ouer ende weder wijuen deur-ghesleten ende
 ghebroken is / ende het lichaem met eenen swaren
 val opde aerde ghevallen. Al-soo lagh de heplighe
 man inder aerden met neder-hangghenden hoofde/
 sonder eenigh teecken van leuen / ende t'eene-mael
 ouer doodt. De soldaten quamen om te besien oft
 hy dock waerachtelyck doodt was / sy richtede hem
 op / ende stelden hem als sittende metten rugghe te-
 ghen den muer. Daer naer / t'zij uyt spot om dat
 sy meynden dat hy nu heel doodt was / t'zij om sijn
 doodt te beter te onder-soecken / d'welck sy deur pij-
 ninghe meynden alder-best te doen / hebben met een
 brandende keersse ghebrandt sijn veur-hoofdt / het
 sop syns hoofds / sijnen mondt / sijn wanghen / sijn
 oozen / sijn kinne / sijnen neuse. Ende oock (o groo-
 te grouwelijckheyt!) de blamme inde neul-gate ges-
 steken om den domp inde hersenē te doen op-treckē.
 Noch en was dit niet genoegh. Sy hebben hem den
 mondt met gheweldt open ghedaen / en mette bran-
 dende keersse daer inne gestekē / de tonge en alle t'ge-
 hemelte al-soo ghebrandt / dat hy van dier tijdt af
 sijnen smaeck verlozen hebbēde nauwelijcks in eeni-
 ghe spijse oft dranck en heeft connen smaeck ghevin-
 den. Want s'ander-daeghs als de mede-broeders
 hebbē ghesien hoe sijn tonghe en gehemelte vol bley-
 nen en leer deerlijck gestelt was / is kennelijc genoegh
 gewordē hoe leelijck dat hy van dese rouwe mensche
 ghetraecteert was gheweest. Al-doe oock sehene sijn
 aen-siecht deur den brandt t'eene-mael mis-maectt/
 des-gelijcks het veur-hoofd en de wangen / de wijn-
 brauwen

vrouwen af-ghebrandt / want sy de brandende
 heerse op sijn toe-gheslotene ooghen oock ghesteken
 hadden / wesende seer deerlijck ende druckelijck om
 sien / ende ghenoech ghetuyghende deser menschen
 wreedythepdt . Daer-en-bouen den hals die soo
 langhe mette roozde ghestrickt was gheweest / was
 heel op gheswollen / ende blauw / ende daer de rooz-
 de meest ghewezen hadde was heel roodt ghelijck
 een roode strepe / endet 'vel af. Waer van hy voort-
 aen tot sijn doodt toe in sijnen hals heeft de tecke-
 nen behouden / midts-gaders oock de teckenen van
 de brandinghe inde plaetsen bouen verhaelt . Van
 de soldaten naer al-soo vele pijnen hem aen-gedaen
 gheen tecken van leuen aen hem connede ghemerc-
 ken / hebben hem doen versmadelijck heel ter aerden
 gheworpen ende met voeten ghestooten / ende als
 heel doodt laten ligghe / wegh gaende ende seg-
 ghende : Ten is maer een Monick / wie salder naer
 talen ? Noch oock veur-waer de andere ghevanghe-
 nen / veur wiens ooghe dit al-te-mael ghebeurde / en
 lieten hen anders niet veur-staen dan dat hy nu
 ouer-langhe verscheeden soude sijn gheweest. Ende
 sonder twijfel soude de glorieuse Martelaer des Hee-
 ren al-daer onder dese moordadige handen de doodt
 ghestozuen hebben / want hy nu seer langhe ende
 bouen menschen ghewoonte hadde ghelegen sonder
 ghevoelen ende verstandt / ten ware gheweest dat
 Godt de Heere goedt gebondē hadde hem noch wat
 langher in d'leuen te bewaren / ten eynde hy soo deur
 openbare belijdinghe des Catholijcks gheloofs / als
 deur t'verdzaghen van meerder spyt ende swaerdere
 tormenten gheproeft ende ghekent wesende / soude
 meer vermaert moghen worden: oock mede op dat
 sijne mede-ghesellē / die niet alle te samen euen sterck
 oft blytigh en waren om het martyrie te lyden / sou-
 den

heydts en hebben gheen onwaerachtighen noch
 onsekeren lof van doen / welcker deughdt al-soo ex-
 cellent ende weerdigh is / dat wy ons oock heel on-
 bequaem gheboelē / om behoorzijck naer haer weer-
 de te prijsen alle de seften die ons als waerachtighe
 ende sekere bekent zijn . Men seide dat de gheban-
 ghenen desen eersten nacht naectt upt-gheschudt
 ouer hun gheheel bloot lichaem met beull-roeden
 grouwelijck ghegeesselt waren gheweest. Het welck
 kennelijck ghenoech is niet ghebeurt te wesen / hoe
 wel het gheloouelijck is dat de Geusen al-soo veur-
 ghenomen hadden te doen / om dat sy de roeden en-
 de leeren om te pijnighen al ghercedt hadden. Men
 hadde s'daeghs te veuren busselen met roeden op
 t' Casteel sien draghen: ende daer upt is dit ver-
 moeden ghesproten / dattet al-soo gheschiedt moeste
 wesen. Maer waer-om dattet niet ghebeurt en is/
 dat wetet Godt de Heere / die de willen der menschen
 in sijne handt heeft. Sommighe hebben ghemeynt/
 dat-men P. Nicolaes Dieck onder sijn andere pijn-
 nen een tecken des crupces upt schamperheydt met
 een mes in't veur-hoofdt soude ghesneden hebben.
 Maer dat en connen wy oock niet verclaren / den-
 kende dat de oorzaecke van dese dwalinghe magh
 gheweest zijn / om dat sijn veur-hoofdt ghequetst
 zijnde / t'zij veur het vallen opder aerde doen de coorz-
 de in stucken brak / t'zij veur het branden vander
 keerssen / was met eenen doeck verbonden / dat daer
 upt eenighe Godt-vzuchtighe menschen sulck ver-
 moeden hebben gherregghen. Niet vele gheloo-
 weerdigher en is t'ghene dat een ander seide / ick en
 wete niet upt wat oorzaecke / dat hy t'crups soude
 ghehadt hebben niet in't veur-hoofdt maer inden
 neck. Dan ons veur-nemen is in onse Historie niet
 te verhalen eenighe onsekeren dinghen daer de men-
 schen

schen naer gheraden hebben / maer alleenelyck ghe-
 trouwelyck vertellen de dinghen die ons bekent ghe-
 noegh zyn / oft die wy van bequame ghelooft-weer-
 dighe ghetuyghen ontfanghen hebben. Want ick
 heb my al-tijdt laten veur-staen / dattet seer qualijck
 ghedaen ende eenen Christenen schryuer onbetame-
 lijk is / te willen de saecke vande Catholycke Ker-
 ke / die daer is een colomme ende vastighepdt des
 waerhepdtis / voozderen met versierde oft onsekere
 verhalinghen. Daer-om en can ick my niet ghe-
 noegh verwonderen van het veur-nemen niet seer
 op-recht / soo my dunckt / van eenen sekeren persoon /
 die ouer vele iaren een elcyn Hystorie heeft laten upt-
 gaen van dese onse Martelaers / die oock naer-ber-
 handt te Napels in Italien her-drukt / ende als
 waerachtigh ende ghetrouw vele treffelycke man-
 nē inde handt ghestekē is / en ick weder-om nu roys
 tot Inghel-stadt in Duydt-landt her-drukt hebbe
 ghesien : inde welke hy onder andere fauten van
 saecken die ick bevinde van hem niet waerachtigh
 verhaelt / die heerlycke belijdinghe by H. Nicolaes
 Poppel ghedaen / als wy hier veuren verhaelt heb-
 ben / heeft met veranderinghe van naeme eenen an-
 deren toe-gheschreuen die't hem belieft heeft. Welc-
 ke faute naer hem ghevolght heeft de ghene die in't
 iaer 1582. tot Parijs heeft upt laten gaen de Kerck-
 kelijcke Hystorie vande Martelaers des Ordens van
 S. Franciscus. Ick veur-waer (op dat niemandt
 en twijfele) ven vande waerhepdt van dit stuck se-
 kerlyck ghenoech onder-richt / niet alleen deur het
 getrouw verclare van mynen eyghenen broeder die
 t'selue ghehoort ende ontfangē heeft upt den mondt
 van H. Lenard den Pastoor / ter tijdt doen hy (ghe-
 lijk wy noch segghen sullen) een luttelken tydt
 upt de ghevanghenisse los ghelaten zijnde / met sijne
 vzienden

vrienden heeft vjelijck moghen spreken: maer oock deur't vertellen van sommighe andere/ die aldoen daer seluer teghen-wozdigh waren/ ende naerder-handt upt-gheraecht zijnde/ t selue eenbuldighlijck als upt eenen mondt hebben verclaert. Wande welcke een is gheweest D. Pontus van Heuter Canonick van Szcom/ een gheleerd man/ die achter naer deur sijne boecken die hy ghemaecht heeft wel vermaerd is worden / ende nu onlanghs ouerleden/ die de saccke met Duytsche verfkens beschreuen heeft. Maer laet ons keeren tot onse redene.

CAPITTEL XXII.

Hoe de Gardiaen tot sy-seluen ghecomen is.

NMer-de-mael dat de Geusche soldaten/ ghelijck wy gheseght hebben / upt den kercker zijn gheschepden / soo is D. Nicolaes Dieck / die soo wel sijne mede-broeders als de soldaten meynden doot te zijn / ten lesten tot sijn seluen ghecomen / niet sonder groote verwonderinghe van hen allen. Ende als sy hem een wepnigh hadden ghelaeft naer dat den tijdt ende stontd toe-liet / heeft sijn sprake wederghereghen / ende D. Hieronymum den Vicarium met de andere broeders / ende allen de mede-ghevanghenen al-dus toe-ghesproken: Ick / beminde broeders / deur de staute ben soo seer buypen my seluen gheweest / dat ick niet met allen en hebbe ghevoelt van t'ghene dat aen my oft omtrent my gheschiedt is. Ende / och oft het Gode den Heere gheslieft hadde dese mijne siele te ontbinden vande banden des lichaems / en by hem te ontfanghen! Maer want het hem al-soo niet en heeft ghelieft / soo moet gheschiede al dat hy met my heeft geschickt te doen. Daer-en-tusschen soo verclare ick u-lieden / dat de
pijne